

Sygn. akt I ACa 193/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Roman Dziczek

Sędziowie: SSA Ewa Kaniok (spr.)

SSO (del.) Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska

Protokolant: sekr. sądowy Izabela Katryńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 maja 2017r.

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Centrum (...) w W.

przeciwko J. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 października 2015 r., sygn. akt II C 305/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od J. S. na rzecz Skarbu Państwa – (...) kwotę 5400 zł. (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Ewa Kaniok Roman Dziczek Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska

Sygn. akt I ACa 193/16

UZASADNIENIE

Skarb Państwa – Dyrektor (...) wniósł o zasądzenie od J. S. kwoty 859 407,56 zł z odsetkami ustawowymi za okres od 14 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu w oparciu o załączony weksel.

W uzasadnieniu wskazał, że domaga się zwrotu środków przekazanych jako dofinansowanie na podstawie umowy z 31 grudnia 2010 r., którą pozwany wykonał w sposób nienależyty. Powód twierdził, że pozwany poinformował go o zaprzestaniu kontynuowania działalności i niemożności dokończenia żadnego z 17 projektów, a także o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości. Podniósł, że w związku z tym wypowiedział pozwanemu umowę o dofinansowanie i - w oparciu o zapisy umowy - zażądał zwrotu wypłaconych środków. Wyjaśnił, że weksel został wypełniony na kwotę 650 877,56 zł z tytułu należności głównej oraz kwotę naliczonych za okres od dnia przekazania środków do dnia wypełnienia weksla odsetek podatkowych, tj. 208 530 zł.

J. S. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że weksel został wypełniony w sposób nieprawidłowy, gdyż jako wierzyciela wskazano (...), która nie posiada zdolności sądowej, gdyż jest jedynie statio fisci Skarbu Państwa. Dalej podniósł, że

powód nie wykazał spełnienia na jego rzecz świadczenia, którego zwrotu się domaga, sposobu wyliczenia kwoty dochodzonego roszczenia, sposobu wyliczenia odsetek ani jakichkolwiek okoliczności rzekomego niewykonania obowiązków związanych z przedstawieniem dokumentów i wyjaśnień pokontrolnych. Wskazał, że roszczenie o zwrot całości otrzymanego dofinansowania wraz z odsetkami wynika tylko i wyłącznie z działania (...), za które organ ten ponosi odpowiedzialność, dochodzenie tego roszczenia stanowi nadużycie prawa podmiotowego. Pozwany twierdził, że to notoryczne opóźnienia w rozpoznawaniu wniosków o płatność i ostateczne ich wstrzymanie sparaliżowało możliwość wykonania projektów.

Pismem z 21 lipca 2014 r. powód zmodyfikował swoje stanowisko dodając żądanie ewentualne obejmujące zasądzenie kwoty 650 877,56 zł z odsetkami jak od zaległości podatkowych za okres od 10 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty.

Pismem z 13 maja 2015 r. powód poinformował, że nastąpiła zmiana jego nazwy na: Centrum (...).

Wyrokiem z dnia 13 października 2015 r., Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie pierwszym zasądził od J. S. na rzecz Skarbu Państwa – Centrum (...) w W. kwotę 859 407,56 zł wraz z odsetkami umownymi, według stopy równej odsetkom od zaległości podatkowych, od kwoty 650 877,56 zł za okres od 14 grudnia 2013 r. do 2 kwietnia 2014 r., oraz od kwoty 859 407,56 zł za okres od 3 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty, w punkcie drugim oddalił powództwo w pozostałej części. W punkcie trzecim zasądził od J. S. na rzecz Skarbu Państwa - (...) kwotę 7 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w punkcie czwartym nakazał pobrać od J. S. na rzecz Skarbu Państwa - (...) kwotę 42 971 zł tytułem opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony.

Sąd Okręgowy ustalił, że J. S., od 2005 roku prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) J. S., w ramach której zajmował się głównie przygotowaniem wniosków o dofinansowanie projektów ze środków UE. Od 21 grudnia 2009 r. został wpisany do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Z dniem 4 grudnia 2009 r. zmienił nazwę swojej działalności na (...) J. S..

W dniu 18 czerwca 2010 r. J. S. złożył wniosek o dofinansowanie projektu „Budowa sieci dostępu do Internetu w południowych powiatach województwa (...)” w ramach programu Innowacyjna Gospodarka w ramach działania 8.4. „Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili” osi priorytetowej 8. „Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki”. We wniosku wskazał m.in. plan działania, który obejmował: przygotowanie projektu, zakup ziemi pod maszty naziemne, budowę infrastruktury sieciowej, podłączenie odbiorców końcowych, utrzymanie sieci i promocję projektu oraz harmonogram rzeczowo-finansowy projektu. W ramach „Przygotowania projektu” miała zostać zlecona analiza przedwdrożeniowa projektu obejmująca: analizę stanu obecnego, przygotowanie dokładnych lokalizacji masztów i ich wysokości, określenie potencjalnej ilości podłączeń do poszczególnych masztów oraz dostarczająca innych informacji niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu. Ponadto w ramach tego działania mieli zostać wybrani wykonawcy. We wniosku wskazane również zostały m.in. przewidywane koszty realizacji projektu oraz opis technologii, która ma być zastosowana przy realizacji projektu. J. S. złożył także oświadczenie, że posiada środki na zrealizowanie projektu w wysokości 940 048 zł.

31 grudnia 2010 r. między Skarbem Państwa - (...) (instytucją wdrażającą; dalej (...)) a J. S. (beneficjentem) została zawarta umowa nr (...), dotycząca dofinansowania projektu „Budowa sieci dostępu do Internetu w południowych powiatach województwa (...)”. Umowa została zawarta w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. Wartość projektu określono na 2 812 246,40 zł, z czego kwota wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem to 2 305 120 zł, z których 40% miało być pokrytych wkładem własnym beneficjenta, a reszta, czyli 1 383 072 zł, po spełnieniu warunków wynikających z przepisów prawa oraz umowy miała być objęta dofinansowaniem w 85% z funduszy unijnych, a w 15% z krajowych (§ 3 i 4 umowy). W § 5 umowy określono warunki uznania wydatków za kwalifikowane oraz termin zakończenia projektu. W § 6 wskazano warunki wypłaty dofinansowania. W pkt. 8 § 6 zaznaczono, że Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca II stopnia może wstrzymać wypłatę dofinansowania m.in. w przypadku wystąpienia uzasadnionych podejrzeń, że projekt jest realizowany niezgodnie z umową, w szczególności w razie stwierdzenia rozbieżności w realizacji projektu w stosunku do jego opisu, niezłożenia przez Beneficjenta informacji i wyjaśnień, nieusunięcia braków lub błędów lub braku postępów w

realizacji projektów w stosunku do terminów określonych we wniosku o dofinansowanie. W pkt. 9 tego paragrafu zaznaczono, że Instytucja może zlecić ocenę realizacji projektu podmiotowi zewnętrznemu w celu uzyskania opinii eksperckiej. W pkt. 19 wskazano, że przekazane wcześniej Beneficjentowi kwoty, które zostały nieprawidłowo wydatkowane pomniejszając kwotę zatwierdzoną do wypłaty w ramach danego wniosku lub podlegają zwrotowi przez Beneficjenta. W § 7 pkt 9 nałożono na Beneficjenta obowiązek niezwłocznego informowania Instytucji o wszelkich nieprawidłowościach i zagrożeniach w realizacji projektu, a w § 9 obowiązek poddania się w każdym czasie kontroli oraz udzielania żądanych informacji i wyjaśnień. Zgodnie z § 12 ust. 3 pkt 3 i 4 umowa mogła zostać wypowiedziana ze skutkiem natychmiastowym przez instytucję wdrażającą m.in. jeżeli beneficjent zaprzestał realizacji projektu bądź realizuje go w sposób sprzeczny z postanowieniami umowy lub z naruszeniem prawa, oraz jeżeli beneficjent zaprzestał prowadzenia działalności, został złożony wobec niego wniosek o ogłoszenie upadłości lub zostało wszczęte postępowanie likwidacyjne. W myśl § 13 ust. 1 w takiej sytuacji beneficjent był zobowiązany do zwrotu dofinansowania w terminie 30 dni od dnia rozwiązania umowy z odsetkami jak od zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania środków do jego dyspozycji.

Przy zawarciu umowy J. S. wręczył na zabezpieczenie roszczeń Skarbu Państwa weksel niezupełny. Sporządzono deklarację wekslową, zgodnie z którą remitent mógł wypełnić weksel na kwotę odpowiadającą wysokości przekazanych środków pieniężnych, nie większą niż wartość dofinansowania do projektu, powiększoną o odsetki jak od zaległości podatkowych oraz koszty dodatkowych opłat fiskalnych.

Między stronami zawarto łącznie 17 umów dotyczących podobnych projektów w różnych lokalizacjach. Łączna kwota dofinansowania miała wynosić 27 664 770,40 zł.

Przy piśmie z 31 stycznia 2011 r. pozwany złożył zaktualizowany harmonogram rzeczowo-finansowy, jednocześnie wniósł o przygotowanie aneksu do zawartej umowy o dofinansowanie. Pismem z 18 lutego 2011 r. powód poinformował pozwanego, że z uwagi na szeroki zakres merytoryczny zmian nie wyraża zgody na proponowane zmiany w projekcie.

W dniu 15 marca 2011 r. pozwany ponownie złożył zaktualizowany harmonogram rzeczowo-finansowy, który został zaakceptowany w dniu 7 kwietnia 2011 r.

W dniu 17 marca 2011 r. pozwany złożył wniosek o płatność. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony w dniu 19 maja 2011 r. W dniu 10 czerwca 2012 r. pozwanemu wypłacono kwotę 650 877,56 zł. Pozwanego pouczone, że zgodnie z obowiązującym harmonogramem, zatwierdzonym 6 kwietnia 2011 r., pierwsze rozliczenie zaliczki powinno być złożone w (...) najpóźniej w lipcu 2011 roku na kwotę 216 959,18 zł, gdyż w przeciwnym razie zostaną naliczone odsetki jak od zaległości podatkowych.

W dniu 29 kwietnia 2011 r. pozwany złożył sprawozdanie, w którym stwierdzono błędy i pozwanego wezwano do ich poprawienia pismem z 25 maja 2011 r. Poprawione sprawozdanie J. S. złożył w dniu 30 maja 2011 r. Zostało ono zatwierdzone 27 czerwca 2011 r. W sprawozdaniu wskazano, że nie wystąpiły problemy w trakcie realizacji projektu.

W dniu 31 maja 2011 r. J. S. skierował zapytania ofertowe w celu wyłonienia wykonawcy. W dniach 3-6 czerwca 2011 r. R. J. (...), (...) Sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. złożyły oferty wykonania prac.

(...) sp. z o.o. z siedzibą w S. została wpisana do KRS-u w dniu 29 marca 2011 r., jej kapitał wynosi 5 000 zł.

W dniu 1 lipca 2011 r. pozwany złożył zaktualizowany harmonogram rzeczowo-finansowy, który został zaakceptowany w dniu 7 lipca 2011 r.

W dniu 4 lipca 2011 r. J. S. zawarł z (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. umowę nr (...), w ramach której spółka ta zobowiązała się wykonać za kwotę 1 926 840 zł całość niezbędnej do realizacji projektu infrastruktury. Umowa obejmowała:

1. dostawę wraz z montażem masztów i wież wyposażonych w urządzenia nadawcze, stawianych na budynkach oraz ziemi, w lokalizacjach wskazanych przez Zamawiającego,
2. konfigurację i uruchomienie bezprzewodowej sieci szerokopasmowej składającej się z zamówionych przez Zamawiającego elementów,
3. dostawę wraz z montażem, uruchomienie i podłączenie urządzeń abonenckich, wraz z niezbędnym oprzyrządowaniem, zgodnie z opisem technicznym określonym w załączniku nr 1 do zapytania ofertowego, w terminach i lokalizacjach wskazanych przez Zamawiającego,
4. świadczenie usług gwarancyjnych i serwisowych dla urządzeń i masztów dostarczonych w ramach realizacji Umowy oraz przy funkcjonowaniu całej sieci.

W dniu 18 lipca 2011 r. pozwany złożył zaktualizowany harmonogram rzeczowo-finansowy, który został zaakceptowany w dniu 12 sierpnia 2011 r.

W dniu 26 lipca 2011 r. (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. wystawiła fakturę za 20 sztuk masztów na budynek, 1 sztukę masztu na ziemi, 21 routerów, 21 ups, 21 skrzynek 45x20x20, 21 sztuk materiałów dodatkowych, 84 anteny 30dBi, 63 anteny 5G dystrybucyjne, 21 sztuk radiolinii 802.11n, 63 5G dystrybucyjne, 21 sztuk okablowania masztu, 90 urządzeń abonenckich, 90 materiałów przyłączeniowych i 20 masztów przyłączeniowych, na łączną kwotę 845 194,50 zł. Na fakturze nie ma numerów seryjnych urządzeń. Pozwany uregulował należność. Urządzenia zostały przekazane pozwanemu i złożone w magazynie pod W..

W dniu 26 lipca 2011 r. J. S. zawarł z (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna w G. umowę pożyczki odnawialnej o maksymalnej wysokości 6 500 000 zł. W umowie, jako zabezpieczenie spłaty pożyczki, wskazano m.in. przewłaszczenie na zabezpieczenie składników majątku pożyczkobiorcy zakupionych w ramach inwestycji polegającej na budowie szerokopasmowego Internetu. Z KRS wynika, że (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna w G. powstała w dniu 1 lipca 2011 r., natomiast spółka (...) Sp. z o.o. w dniu 25 maja 2011 r.

W dniu 29 lipca 2011 r. J. S. złożył wniosek rozliczający pobraną zaliczkę, jednak z uwagi na stwierdzone uchybienia nie został on zatwierdzony, a pozwanego wezwano do usunięcia uchybień. W dniu 5 września 2011 r. pozwany uzupełnił wniosek. Pismem z 6 października 2011 r. pozwanego poinformowano, że w trakcie weryfikacji wniosku ponownie stwierdzono uchybienia i wezwano pozwanego do ich usunięcia. W dniu 17 października 2011 r. pozwany złożył wyjaśnienia do wniosku i jego korektę, jednak nadal zawierał on uchybienia, do których usunięcia pozwany został wezwany pismem z 25 listopada 2011 r. We wniosku J. S. wskazał, że opóźnienia w realizacji projektu wynikają z późnego przekazania środków w formie zaliczki na realizację zadań przewidzianych w II kwartale 2011 roku. Poinformował, że zadania zaplanowane w II kwartale 2011 roku nie zostały zrealizowane do końca czerwca oraz, że zawężona została realizacja zadań zaplanowanych w roku 2011 z trzech do dwóch kwartałów. Jednocześnie przedstawił nowy harmonogram rzeczowo-finansowy. W dniu 2 grudnia 2011 r. pozwany ponownie złożył wyjaśnienia do wniosku z lipca 2011 roku, a w dniu 8 grudnia złożył autokorektę poprawek do tego wniosku. Pismem z 3 stycznia 2012 r. pozwanego poinformowano, że w przedstawionej dokumentacji nadal występują uchybienia i wezwano go do złożenia poprawionego wniosku. W dniu 12 stycznia 2012 r. pozwany złożył kolejne wyjaśnienia do tego wniosku. Pismem z 8 marca 2013 r. J. S. poinformowano, że w ramach tego wniosku o płatność została zatwierdzona kwota 237 052 zł rozliczająca przyznaną zaliczkę w kwocie 142 231,20 zł. W piśmie wskazano, że zatwierdzona kwota może ulec zmianie, gdyż trwa weryfikacja dokumentacji pokontrolnej oraz przesłanych wyjaśnień.

W dniu 13 października 2011 r. pozwany złożył zaktualizowany harmonogram rzeczowo-finansowy, który został zaakceptowany w dniu 20 października 2011 r.

W dniu 24 października 2011 r. (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. wystawiła kolejną fakturę za 2 maszty na ziemi, 4 routery, 4 ups, 4 skrzynki 45x20x20, 4 materiały dodatkowe, 12 anten 30dBi, 20 anten 5G dystrybucyjne, 4 sztuki radiolinii

802.11n, 12 5G dystrybucyjnych i 4 sztuki okablowania masztu, na łączną kwotę 145 140 zł. Pozwany uregulował należność z tej faktury. Urządzenia zostały przekazane pozwanemu i złożone w magazynie pod W..

W dniu 28 października 2011 r. pozwany złożył kolejny wniosek rozliczający zaliczkę, w którym również stwierdzono uchybienia. Pozwanego wezwano do ich usunięcia pismem z 1 grudnia 2011 r. Pozwany udzielił odpowiedzi w piśmie złożonym 9 grudnia 2011 r. Pismem z 3 stycznia 2012 r. pozwanego poinformowano, że w przedstawionej dokumentacji nadal występują uchybienia i wezwano go do złożenia poprawionego wniosku. W dniu 13 stycznia 2012 r. pozwany złożył wyjaśnienia do tego wniosku. Pismem z 8 marca 2013 r. J. S. poinformowano, że złożona przez niego w dniu 13 stycznia 2012 r. korekta wniosku o płatność została zatwierdzona.

W dniu 21 listopada 2011 r. (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. wystawiła kolejną fakturę za 3 wieże kratownicowe, 6 routerów, 6 ups, 6 skrzynek 45x20x20, 6 materiałów dodatkowych, 6 anten 30dBi, 85 anten 5G dystrybucyjne, 3 sztuki radiolinii 802.11n, 9 5G dystrybucyjnych, 1 sztukę okablowania masztu, 42 urządzenia abonenckie, 42 materiały przyłączeniowe i 13 masztów przyłączeniowych, na łączną kwotę 346 318,80 zł. Urządzenia zostały przekazane pozwanemu i złożone w magazynie pod W.. Pozwany uregulował należność z faktury.

Pismem z 29 listopada 2011 r. (...) poinformowała pozwanego, że w dokumentacji dotyczącej wyboru wykonawcy nie dopatrzyla się naruszeń.

W dniu 2 grudnia 2011 r. pozwany złożył kolejny wniosek o płatność. W dniu 9 grudnia 2011 r. złożył autokorektę do tego wniosku. We wniosku stwierdzono uchybienia i pismem z 25 listopada 2011 r. wezwano pozwanego do ich usunięcia. Pozwany złożył wyjaśnienia w piśmie z 2 grudnia 2011 r.

W dniu 15 grudnia 2011 r. J. S. złożył zaktualizowane: harmonogram rzeczowo-finansowy i harmonogram płatności. Pismem z 21 grudnia 2011 r. (...) wezwała powoda do uzasadnienia zmian dokonanych w harmonogramach. Pozwany złożył wyjaśnienia w piśmie z 29 grudnia 2011 r.

Pismem z 9 stycznia 2012 r. (...) poinformowała pozwanego, że złożony przez niego harmonogram płatności został zatwierdzony i jednocześnie wezwała go do złożenia poprawionego harmonogramu rzeczowo-finansowego.

W dniu 13 stycznia 2012 r. pozwany złożył wniosek nr 5 rozliczający otrzymaną zaliczkę. We wniosku poinformował, że na terenie planowanym do realizacji projektu występują problemy związane z pozyskaniem powierzchni gruntowych i dachowych pod lokalizację masztów, gdyż część właścicieli wycofała wcześniejszą zgodę i konieczne jest pozyskanie nowych lokalizacji, co wydłuży okres budowy.

W dniu 20 stycznia 2012 r. pozwany złożył poprawiony harmonogram rzeczowo-finansowy, który został zaakceptowany w dniu 31 stycznia 2012 r.

W dniu 25 stycznia 2012 r. pozwany złożył wniosek nr 6 o zaliczkę w kwocie 133 872 zł. We wniosku nie informował o żadnych problemach przy realizacji projektu. Pismem z 8 marca 2013 r. pozwanego poinformowano, że wniosek ten został anulowany z uwagi na niewykazanie w złożonych wnioskach o płatność wydatków kwalifikowalnych odpowiadających co najmniej 70% łącznej kwoty przekazanych wcześniej transz zaliczki i poproszono o zaktualizowanie harmonogramów rzeczowo-finansowych 3a i 3b.

Pismem z 13 lutego 2012 r. J. S. zakwestionował ocenę (...) części wydatków rozliczonych w ramach wniosków 3-5 jako niekwalifikowanych i zwrócił się o przekazanie mu opinii biegłego, na którą (...) się powołuje, żeby mógł się do niej odnieść. Jednocześnie wskazał, że z uwagi na duże zaangażowanie środków własnych w realizację projektów oraz konieczność ponoszenia dużych kosztów związanych z bieżącą obsługą firmy oraz projektów, przez okres niemal rocznego wstrzymania płatności, w przypadku podtrzymania decyzji o uznaniu części wydatków za niekwalifikowane, będzie się skłaniał do wyrażenia zgody na potrącenie nieprawidłowo, w opinii (...), rozliczonych środków z przyszłych płatności.

W lutym 2012 roku, w związku z wykonywaniem przez pozwanego kilku innych umów zawartych w ramach tego Programu, w związku ze znacznym przekroczeniem cen zakupionych urządzeń w stosunku do cen rynkowych, Ministerstwo (...) poleciło niezwłoczne wszczęcie kontroli doraźnej we współpracy z Urzędem Komunikacji Elektronicznej i Instytucji Pośredniczącej w celu ustalenia czy doszło do zмовы cenowej przy wyborze dostawców towarów i usług. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie ujawniono okoliczności mogących świadczyć o istnieniu zмовы cenowej.

Pismem z 19 marca 2012 r. (...) poinformowało pozwanego, że w trakcie weryfikacji tego wniosku stwierdzono wystąpienie uzasadnionego podejrzenia, że projekt jest realizowany niezgodnie z umową, tj. że mogło dojść do naruszenia postanowień Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach (...), Rozdział 4.3.3, gdzie nałożono na beneficjenta obowiązek poświadczenia efektywności poniesionego wydatku, w szczególności poprzez obowiązek porównania cen wykonanych prac/usług/dostaw z cenami rynkowymi. Pozwanego poinformowano, że mając na względzie, brzmienie rozdziału 5 pkt 9 Wytycznych w zakresie procesu kontroli, zgodnie z którym jedynie po pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność następuje refundacja wydatków poniesionych przez beneficjenta lub wypłata kolejnej transzy zaliczki, na mocy § 6 ust. 8 w zw. z § 2 ust. 2 pkt 3 i 4 umowy o dofinansowanie podjęto decyzję o wstrzymaniu wypłaty dofinansowania oraz akceptacji wydatków poniesionych w ramach pobranych zaliczek w ramach wniosku o płatność, którego weryfikacja nie zakończyła się pozytywną weryfikacją z uwagi na wystąpienie ww. uzasadnionego podejrzenia, iż projekt jest realizowany niezgodnie z umową o dofinansowanie. Wskazano, że decyzja będzie obowiązywać do czasu rozstrzygnięcia wszelkich wątpliwości w zakresie podejrzenia, że projekt jest realizowany niezgodnie z umową.

Z uwagi na prośby o kontrolę prawidłowości zawierania umów przez firmy (...) Sp. z o.o. oraz (...) J. S., w dniu 19 marca 2012 r. (...) zwróciło się do Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji z prośbą o akceptację wskazanej w piśmie praktyki postępowania. Prośba została zaakceptowana.

W dniu 23 marca 2012 r. J. S. udzielił K. J. pełnomocnictwa do dokonywania wszelkich czynności faktycznych i prawnych związanych z bieżącą obsługą i wykonaniem umów o dofinansowanie, zawartych przez niego z (...), wymienionych w załączniku, a w szczególności do podpisywania w jego imieniu i na jego rzecz wszelkich sprawozdań, pism, wniosków, oświadczeń, oraz innej dokumentacji składanej do (...) na warunkach wg uznania pełnomocnika. W dniu 28 marca 2012 r. J. S. o udzieleniu pełnomocnictwa poinformował powoda.

W dniu 17 kwietnia 2012 r. pozwany złożył zaktualizowane: harmonogram rzeczowo-finansowy i harmonogram płatności, który został zaakceptowany w dniu 24 kwietnia 2012 r.

W dniu 25 kwietnia 2012 r. pozwany złożył wniosek nr 7 - sprawozdanie z realizacji projektu. Wskazał w nim, że wobec nie zatwierdzenia wniosku o zaliczkę wnioskowanego w styczniu 2012 roku na realizację zadań zaplanowanych w I kwartale 2012 roku nastąpiła konieczność przesunięcia realizacji tych zadań w harmonogramie rzeczowo-finansowym na kolejny kwartał. Ponadto wskazał, że na terenie planowanym do realizacji projektu występują problemy związane z pozyskaniem powierzchni gruntowych i dachowych pod lokalizację masztów. Pismem z 5 czerwca 2012 r. powód poinformował pozwanego, że w złożonym sprawozdaniu nie stwierdza błędów w formularzu, jednak ponowna weryfikacja pkt. 1 3, 15 i 17 oraz ostateczna akceptacja sprawozdania nastąpi po zatwierdzeniu wniosku o płatność za poprzedni okres sprawozdawczy tj. do 21 listopada 2011 r. Dodatkowo powód zobowiązał pozwanego do wyjaśnienia dlaczego wniosek nie wpłynął w terminie określonym umową o dofinansowanie, tj. do 31 marca 2012 r. Pismem z 3 września 2012 r. powód poinformował pozwanego, że złożone w dniu 25 kwietnia 2012 r. sprawozdanie zostało zatwierdzone, jednak pkt 13 formularza wniosku zostanie uaktualniony po rozstrzygnięciu wszelkich wątpliwości związanych z rozliczeniem zaliczki w ramach wniosku o płatność nr 03.

W dniu 31 lipca 2012 r. pozwany złożył wniosek nr 8 - kolejne sprawozdanie z realizacji projektu wraz z aktualizacją harmonogramu rzeczowo-finansowego. Poza problemami wskazanymi we wniosku nr 7 pozwany dodatkowo wskazał, że (...) jednostronnie wstrzymało zatwierdzanie wniosków o płatność oraz wypłatę dofinansowania co stanowi duże zagrożenie dla realizacji projektu. Zaznaczył, że sytuacja ta trwa już kilka miesięcy bez wskazania przez (...)

konkretnych zarzutów bądź możliwości rozwiązania sytuacji. Pismem z 3 września 2012 r. powód poinformował pozwanego, że złożone w dniu 31 lipca 2012 r. sprawozdanie zostało zatwierdzone, jednak pkt 13 formularza wniosku zostanie uaktualniony po rozstrzygnięciu wszelkich wątpliwości związanych z rozliczeniem zaliczki w ramach wniosku o płatność nr 03. Jednocześnie poinformował, że przesłany harmonogram rzeczowo-finansowy został zatwierdzony.

W okresie sierpień-wrzesień 2012 roku odbyły się kontrole kilku innych realizowanych przez pozwanego projektów. W zaleceniach pokontrolnych wskazano na: brak projektu technicznego, brak branżowych projektów wykonawczych, brak schematu połączeń urządzeń aktywnych, brak aktualnego harmonogramu rzeczowo-finansowego, rozbieżności w nazewnictwie urządzeń i podzespołów w systemach zakupowo-magazynowych, brak dokumentacji rozchodu materiałów i urządzeń zakupionych w ramach projektu, brak wyjaśnienia dotyczącego ostatecznej ilości stacji nadawczo-odbiorczych (maszty), do złożenia których pozwany został zobowiązany. Zalecenia pokontrolne w przypadku tych projektów nie zostały wykonane. W grudniu 2012 roku pozwany przekazał powodowi projekty techniczne sieci oraz dokument określający standard infrastruktury technicznej budowanych stacji bazowych, jednak po analizie tych dokumentów powód uznał (i poinformował o tym pozwanego), że przedstawiony przez pozwanego materiał jest niekompletny i nie może zostać uznany za wyjaśnienia do wszystkich zadań inwestycyjnych oraz zaleceń pokontrolnych. Podkreślił, że przedstawiony przez pozwanego „Projekt...”, z uwagi na zawartość merytoryczną, stanowi raczej kolejne rozszerzenie teoretycznych rozważań lub ogólnych zapisów zawartych we wnioskach o dofinansowanie, a nie rzetelny dokument o charakterze projektowym, który mógłby służyć jako odniesienie do projektu wykonawczego. Powód stwierdził także, że przedstawione przez pozwanego dokumenty zostały sporządzone wg jednego schematu i nie precyzują szczegółów realizacyjnych poszczególnych zadań, co nie spełnia deklaracji zawartych we wniosku o dofinansowanie.

Kolejne sprawozdania z realizacji projektu (nr 9 i 10) pozwany złożył 31 października 2012 r. i 28 lutego 2013 r. Powtórzył w nich informację o problemach wskazywanych w poprzednim wniosku. Pismem z 2 stycznia 2013 r. powód poinformował pozwanego, że sprawozdanie z 31 października 2012 r. zostało zweryfikowane i wezwał go do dostarczenia projektu budowy sieci, informacji na jakim etapie znajdują się prace budowlane, oraz umowy najmu powierzchni magazynowej, a także do wyjaśnienia przyczyn nieosiągnięcia wskaźników zaplanowanych na 2011 rok. Wezwanie ponowiono 22 marca 2013 r.

W dniu 13 grudnia 2012 r. J. S. złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji w zakresie wierzytelności przysługującej (...) Sp. z o.o. spółce komandytowo-akcyjnej w G.. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z 16 stycznia 2013 r., sygn. akt II Co 195/13, aktowi notarialnemu została nadana klauzula wykonalności.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 30 października 2012 r. powód zlecił biegłemu sądowemu z zakresu informatyki i teleinformatyki sporządzenie opinii. Opinia została sporządzona w dniu 31 października 2012 r. W opinii biegły wskazał m.in., że średnia wartość towaru zakupionego przez Beneficjenta jest zawyżona ok. 190% w stosunku do wartości cen rynkowych dla faktury o nr. (...) wartości cen rynkowych dla faktury o nr. (...) wartości cen rynkowych dla faktury o nr. (...). Stwierdził, że w dokumentacji nie odnalazł informacji o zawartych w cenie towaru usługach lub wydłużonym okresie gwarancji i wskazał, że usługi są opisane osobnymi pozycjami i możliwe są do zrealizowania przez zleceniobiorcę na późniejszych etapach realizacji projektu. Podkreślił, że na fakturze cena towaru radiolinia 802.11n jest znaczenie zawyżona w stosunku do rzeczywistej wartości tego urządzenia - o ok. 2700%. Zaznaczył, że pozycja towaru (...) na fakturach została opisana w specyfikacji jako zasilacz buforowy, natomiast w załączniku nr I do zapytania ofertowego nr (...) wymagane jest dostarczenie dodatkowo 2 akumulatorów i obudowy. Stwierdził także, że cena rynkowa wieży kratowniczej wymienionej na fakturze o nr. (...) nie jest możliwa do oszacowania z uwagi na nieznaną docelowego miejsca lokalizacji oraz rodzaju i wielkości podstawy i wyjaśnił, że koszty dla tej pozycji towarowej nie są stałe i są uzależnione od wielu czynników decydujących o ostatecznej kwocie (wymiaru dachu/powierzchni działki, planowanego obciążenia konstrukcji, możliwości mocowania wsporników pod odciąg, badań geodezyjnych na warunki gruntowe, itd.). Biegły wskazał również, że na fakturach, w pozycjach „Towar/ Usługa”, brakuje informacji czy w cenie jest zawarta służa montażu, konfiguracji, uruchomienia, gwarancji itp., że opis towarów jest bardzo lakoniczny, a w dołączonej specyfikacji technicznej niektóre pozycje nie odpowiadają w pełni zamówionym towarom, w tym w niektórych wypadkach pozycje na fakturach obejmują jedynie część zamówionego

urządzenia. Biegły zaznaczył, że w chwili zawierania umowy beneficjent nie wskazał i nie mógł wskazać konkretnej lokalizacji masztów, a w konsekwencji ani Beneficjent ani wykonawca nie mogli określić ich typów, a także nie byli w stanie określić kosztów usług montażu, budowy oraz pokrycia sygnałem. Biegły stwierdził, że dla większości projektów został zakupiony jedynie sprzęt, który jest magazynowany, beneficjent nie jest w stanie określić kiedy stanie się właścicielem powierzchni, a na zakupiony towar biegnie gwarancja, co stwarza ryzyko, że instalowany sprzęt nie będzie objęty gwarancją producenta. Biegły zalecił przeprowadzenie u Beneficjenta niezapowiedzianej kontroli lub audytu na okoliczność magazynowania lub instalowania zakupionych urządzeń i zwrócenie w trakcie tej kontroli szczególnej uwagi na numery seryjne poszczególnych urządzeń, ich ewentualne duplikaty oraz kompletność systemów zasilania. Podobne opinie zostały sporządzone już w maju 2012 roku w odniesieniu do innych projektów. W opiniach tych biegły wskazał m.in., że braki w opisie zakupionego sprzętu uniemożliwiają częściowo dokonanie jego wyceny. Stwierdził, że na niektórych fakturach numery seryjne zakupionego sprzętu powtarzają się, przy czym wskazano różnych producentów sprzętu, co biegły uznał za mało prawdopodobne. Ponadto biegły wskazał, że ceny sprzętu zostały zawyżone od 3% do 100%. W opinii uzupełniającej z 15 czerwca 2012 r. biegły dodatkowo podkreślił, że ani w zapytaniach ofertowych, ani w podpisanych umowach nie zostały określone warunki serwisowania zarówno poszczególnych urządzeń jak i całej sieci, co oznacza, że w istocie w ogóle nie została zawarta. Wskazał, że zawarty w umowie zapis o zapewnieniu naprawy urządzeń w ciągu 48 godzin nie stanowi „specjalnych” wymogów dla tej klasy usług dostępnych na rynku IT, mających znaczny wpływ na cenę. Podkreślił, że próba tłumaczenia beneficjenta, że w cenach urządzeń jest zawarta rozszerzona gwarancja i serwisowanie oferowane nie przez producenta tylko przez wykonawcę nasuwa przypuszczenie, że zawyżone ceny mogą zawierać wydatki niekwalifikowane. Zaznaczył ponownie, że okresy gwarancyjne będą od dnia podpisania protokołu zdawczo-odbiorczego urządzeń, a nie od dnia uruchomienia systemu, a zatem terminy będą, mimo że system nie funkcjonuje. Wskazał, że urządzenia kupione w roku 2011, a zamontowane w 2013 nie będą już objęte gwarancją, co oznacza, że udzielona gwarancja jest fikcyjna.

W ramach przedmiotowej umowy szczegółowy projekt techniczny, branżowe projekty wykonawcze i schemat połączeń urządzeń aktywnych również nie zostały sporządzone. Z powodu braku ustalonej lokalizacji urządzeń nadawczych brak było również informacji dotyczącej ostatecznej ilości stacji nadawczo-odbiorczych (masztów).

O wnioskach opinii biegłego pozwany został poinformowany pismem z 8 stycznia 2013 r. Jednocześnie poinformowano go, że przypadku braku dobrowolnego zwrotu środków zostanie wszczęte postępowanie administracyjne. W nawiązaniu do tego pisma, pismem z 8 marca 2013 r. powoda poinformowano, że w ramach wniosku o płatność za okres do 26 października 2011 r. została zatwierdzona kwota 35 184 zł rozliczająca przyznaną zaliczkę w kwocie 21 110,40 zł. Wskazano, że zatwierdzona kwota może ulec zmianie, gdyż trwa weryfikacja dokumentacji pokontrolnej oraz przesłanych wyjaśnień. W piśmie z tego samego dnia pozwany został poinformowany, że w ramach wniosku o płatność za okres do 21 listopada 2011 r. została zatwierdzona kwota 213 775 zł rozliczająca przyznaną zaliczkę w kwocie 128 265 zł. Tu również wskazano, że zatwierdzona kwota może ulec zmianie.

W dniu 26 lutego 2013 r. Komornik Sądowy sporządził zawiadomienie o wszczęciu przeciwko J. S. egzekucji kwoty 6 500 000 zł (należność główna) z wniosku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowo-akcyjnej w G..

W dniu 7 marca 2013 r. komornik sądowy, w ramach prowadzonej egzekucji wydał postanowienie o przyznaniu na własność wierzyciela, należącego do J. S. sprzętu telekomunikacyjnego o łącznej wartości 3 285 652,36 zł, który miał służyć wykonaniu projektów na podstawie umów z (...).

Pismem z 24 kwietnia 2013 r. (...) wezwała J. S. do zwrotu środków zawiadamiając jednocześnie o wszczęciu postępowania administracyjnego.

W dniu 28 czerwca 2013 r. J. S. złożył kolejny wniosek nr 11 - sprawozdanie z realizacji projektu. Poinformował w nim, że wobec niezatwierdzenia wniosku o zaliczkę wnioskowanego w styczniu 2012 roku na realizację zadań zaplanowanych w III kwartale 2012 roku nastąpiła konieczność przesunięcia realizacji tych zadań w harmonogramie rzeczowo-finansowym na kwartał kolejny, co nie wpłynie na końcowy termin realizacji projektu. Ponownie wskazał, że

na terenie planowanym do realizacji projektu występują problemy związane z pozyskaniem powierzchni gruntowych i dachowych pod lokalizację masztów. Zaznaczył, że (...) jednostronnie wstrzymało zatwierdzanie wniosków o płatność oraz wypłatę dofinansowania co stanowi duże zagrożenie dla realizacji projektu i stwierdził, że występują duże opóźnienia ze strony (...) w zatwierdzaniu wniosków o płatność oraz naruszenia terminów zgłaszania uwag i uzupełnień przedłożonych wniosków o płatność. We wniosku tym pozwany wskazał, że w 55,87% zrealizowano zadanie „ (...) dostępowej” oraz w 66,67% zadanie „Koszty przyłączenia klientów”. Pozostałe zadania nie zostały zrealizowane w żadnej części.

W dniu 11 lipca 2013 r. (...) wydało decyzję, na mocy której pozwany został zobowiązany do zwrotu części zaliczek wypłaconych w związku z umową nr (...), w łącznej kwocie 355 160,36 zł wraz z odsetkami jak od zaległości podatkowych uzasadniając ją naruszeniem przez pozwanego procedur i przedstawieniem do rozliczenia wydatków poniesionych nieefektywnie. Decyzja ta została zaskarżona przez pozwanego, jednak Minister Rozwoju Regionalnego utrzymał ją w mocy. J. S. złożył skargę na decyzję Ministra Rozwoju Regionalnego do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Skarga pozwanego została odrzucona i wystawiony został tytuł wykonawczy obejmujący należność objętą decyzją z 11 lipca 2013 r.

W dniu 5 sierpnia 2013 r. Komornik Sądowy wszczął przeciwko J. S. egzekucję na wniosek (...) Banku (...) SA w W..

W dniu 9 sierpnia 2013 r. J. S. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku.

W dniu 27 sierpnia 2013 r. (...) poinformowało pozwanego, iż w dniach 29 sierpnia - 2 września 2013 r. odbędzie się kontrola doraźna projektów, w tym projektu objętego niniejszym postępowaniem. Wskazała, iż kontrolą zostanie objęta prawidłowość i efektywność działań podejmowanych przez pozwanego w zakresie poprawności realizacji projektu i, że beneficjent powinien przygotować dokumentację do kontroli, oraz zapewnić obecność pracowników odpowiedzialnych za realizację dotychczasowych działań. W piśmie wskazano również, iż kontrola będzie przeprowadzona zgodnie z upoważnieniem nr(...), które wskazywało z imienia i nazwiska osoby upoważnione do przeprowadzenia kontroli, jak również wskazywało na zakres kontroli oraz obowiązki beneficjenta.

W dniu 29 sierpnia 2013 r., o godz. 10.05 zespół kontrolujący stanął się na ul. (...), u pełnomocnika pozwanego K. J.. K. J., po zapoznaniu się z treścią przedstawionych upoważnień odmówił rozpoczęcia czynności kontrolnych wskazując, że oba upoważnienia do kontroli nie zawierają numerów dowodów osobistych ani numerów legitymacji służbowych członków zespołu kontrolującego. Kierownik Kontroli trzykrotnie zaproponował okazanie dowodów osobistych członków zespołu kontrolującego jednak pełnomocnik pozwanego odmówił weryfikacji tożsamości członków zespołu kontrolującego uznając, że dowody osobiste nie są wystarczającym potwierdzeniem tożsamości osób przeprowadzających kontrolę. Ponadto wskazał, że w kolejnych dniach kontroli, tj. 30 sierpnia 2013 r. oraz 2 września 2013 r. będzie przebywał poza W. w związku z czym przeprowadzenie kontroli nie będzie możliwe. Zespół kontrolujący poinformował K. J., iż zgodnie z umową o dofinansowanie ma obowiązek poddać się kontroli w terminie wskazanym w zawiadomieniu, a wskazane przez niego okoliczności nie zwalniają go z tego obowiązku, jednak mimo to K. J. podtrzymał swoją odmowę. Pełnomocnik pozwanego odnotował brak zgody na przeprowadzenie kontroli na przedstawionych upoważnieniach. W dniu 30 sierpnia 2013 r. zespół kontrolujący ponownie stanął się na kontrolę, jednak nie został wpuszczony na teren firmy.

Pismem z 9 września 2013 r. J. S. poinformował Skarb Państwa - (...), że wierzyciele uzyskali przeciwko niemu tytuły egzekucyjne i przeprowadzili skuteczną egzekucję z jego majątku, w tym z towarów, które miały służyć realizacji umów zawartych ze Skarbem Państwa - (...). Stwierdził także, że niezgodne z zawartymi umowami działania (...) doprowadziły jego przedsiębiorstwo do zapaści finansowej i zmusiły do złożenia - w dniu 9 sierpnia 2013 r. wniosku o ogłoszenie upadłości.

W dniu 16 października 2013 r. Skarb Państwa - (...) wypowiedział pozwanemu umowę z 31 grudnia 2010 r. ze skutkiem natychmiastowym. W uzasadnieniu powołano się na § 12 ust. 3 pkt 3 i 4 umowy wskazując na zaprzestanie realizacji projektu oraz złożenie wniosku o upadłość beneficjenta. J. S. został wezwany do zwrotu dofinansowania w terminie 30 dni od rozwiązania umowy z należnymi odsetkami. W piśmie wskazano również, że

beneficjent odmówił poddania się kontroli, co także upoważniało do wypowiedzenia umowy. Pismo J. S. otrzymał 22 października 2013 r.

W dniu 17 października 2013 r. Komornik Sądowy wszczął przeciwko J. S. egzekucję na wniosek (...) SA w W..

W dniu 26 listopada 2013 r. Komornik Sądowy wszczął przeciwko J. S. egzekucję na wniosek Banku (...) SA we W..

Postanowieniem z 26 listopada 2013 r. Sąd oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości J. S. stwierdzając, że wartość jego majątku wynosi około 40 000 zł, podczas gdy zobowiązania wynoszą ponad 7 000 000 zł. Przyczyną oddalenia wniosku był brak dostatecznych środków w majątku na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego.

W dniu 2 grudnia 2013 r. pozwany poinformował powoda, że w jego ocenie wypowiedzenie jest bezskuteczne gdyż prawdziwą i jedyną przyczyną wstrzymania realizacji projektów były nieuzasadnione opóźnienia w rozpatrywaniu wniosków o płatność, a następnie wstrzymanie wszystkich płatności.

Skarb Państwa – (...) wypełnił posiadany weksel na kwotę 859 407,56 zł, z czego 650 877,56 zł to należność główna, a 208 530 zł odsetki za okres od przekazania środków do dnia wypełnienia weksla. J. S. został poinformowany o wypełnieniu weksla i dacie jego płatności określonej na 18 grudnia 2013 r., pismem z 26 listopada 2013 r., doręczonym w dniu 5 grudnia 2013 r.

W piśmie z 12 grudnia 2013 r. pełnomocnik J. S. zakwestionował skuteczność wypowiedzenia umowy o dofinansowanie ponownie obarczając winą (...) i stwierdził, że w związku z tym wypełnienie weksla i wezwanie do zapłaty uważa za nieuprawnione.

W dniu 10 stycznia 2014 r. Komornik Sądowy wszczął przeciwko J. S. egzekucję na wniosek (...) Bank (...) SA w W..

5 lutego 2014 r. do pozwanego zostało skierowane wezwanie do zapłaty kwoty objętej decyzją administracyjną z 11 lipca 2013 r. Zwrot przekazanych środków dotychczas nie nastąpił.

J. S. w trakcie zeznań podawał ile nieruchomości zostało pozyskanych na potrzeby realizacji poszczególnych projektów, jednak w niniejszej sprawie nie przedstawił żadnych dowodów potwierdzających aby dla celów przedmiotowego projektu została pozyskana jakakolwiek nieruchomość. K. J. również nie potrafił udzielić szczegółowych odpowiedzi - tłumaczył, że projektów było dużo i szczegółów nie pamięta lub unikał odpowiedzi na pytania.

Powód roszczenie swe wywodził z weksla. W ocenie Sądu Okręgowego weksel ten stanowi dokument wystawiony i wypełniony w sposób prawidłowy pod względem formalnym i merytorycznym.

Pozwany zgłaszał zarzut dotyczący sposobu oznaczenia remitenta jako „(...)”, to jest wskazanie jednostki nie posiadającej „zdolności sądowej”. Formalizacja weksla nie uniemożliwia wykładni jego treści na podstawie samego tekstu weksla. Nie ma innego jak tylko jednostka organizacyjna Skarbu Państwa podmiotu o nazwie (...). Pominięcie słów „Skarb Państwa” miało zatem charakter oczywistego przeoczenia czy uproszczenia, które bynajmniej nie tworzyło wątpliwości kto jest wierzycielem. Tego rodzaju wadliwe uproszczenie jest często spotykane w obrocie prawnym, jednak nie stwarza wątpliwości co do oznaczenia podmiotu. Dla obu stron umowy z 12 marca 2012 r. jasne było, że jest ona zawierana między J. S. a Skarbem Państwa, za który działa odpowiednia jednostka organizacyjna. Nie jest niczym nowym, iż w umowach ze Skarbem Państwa bardzo często stosuje się nieprawidłowe określenie strony poprzestając na nazwie jednostki organizacyjnej. Nie przesądza to jednak o nieważności umowy. Pozwany wiedział przecież z kim kontraktuje. Nie istnieje inna niż jednostka organizacyjna Skarbu Państwa instytucja o tej nazwie. Jakkolwiek przy wykładni weksla możliwości odwołania się do okoliczności faktycznym spoza jego tekstu są wyłączone, to jednak nie można przyjąć, iż weksel funkcjonuje w próżni prawnej. Nie ma więc przeszkód, by mieć na uwadze wskazaną już częstą praktykę posługiwania się wyłącznie nazwą jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, a nie pełnym oznaczeniem z użyciem słów „Skarb Państwa”.

Deklaracja wekslowa została sporządzona w formie pisemnej. Wynika z niej, że weksel miał służyć zabezpieczeniu roszczeń powoda dotyczących zwrotu kwoty dofinansowania. Kwota, którą wpisano w wekslu nie przekracza sumy maksymalnej, na jaką mógł zostać wypełniony. W sumie wekslowej uwzględniono wyłącznie kwotę nominalną wypłaconego dofinansowania oraz odsetki od niej, a więc należności wyraźnie przewidziane deklaracją.

W konsekwencji Sąd I instancji uznał, że zarzuty formalne pozwanego były nieuzasadnione.

Sąd zwrócił uwagę, że Istota obrony pozwanego zmierzała do wykazania, iż chodziło o roszczenia nienależne, względnie dochodzone z nadużyciem prawa podmiotowego.

Wbrew stanowisku pozwanego dochodzone roszczenia nie są roszczeniami odszkodowawczymi. Powód nie powoływał się w żadnym miejscu na doznanie szkody w następstwie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Przeciwnie – domagał się zwrotu wypłaconego świadczenia w związku z wypowiedzeniem umowy.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż wypowiedzenie umowy stron dokonane pismem z 16 października 2013 r. znajdowało oparcie w treści umowy i okolicznościach faktycznych. Istotnie pozwany wcześniej zaprzestał realizacji projektu i złożył wniosek o ogłoszenie upadłości, a takie właśnie dwie przesłanki wypowiedzenia przewidywała umowa. W związku z tym wypowiedzenie umowy spowodowało upadek umowy oraz obowiązek zwrotu spełnionego świadczenia.

W ocenie Sądu nie można przyjąć, że wypowiedzenie umowy stanowiło nadużycie prawa podmiotowego przez powoda. Powód jest obowiązany do troski o właściwe, w szczególności efektywne, wydatkowanie środków publicznych, które przedsiębiorcy otrzymują nieodpłatnie, na zrealizowanie konkretnego zadania. W sytuacji zatem prowadzenia przeciwko pozwanemu postępowań egzekucyjnych, w których zgłoszono wierzytelności opiewające na kilka milionów złotych, w wyniku których pozwany utracił urządzenia, które miały służyć do wykonania łączącej strony umowy i faktycznie zaprzestał realizacji kontraktu, powód nie miał innego wyjścia, jak tylko - korzystając z odpowiednich postanowień umownych - kontrakt wypowiedzieć. Uznanie, że było to niewłaściwe oznaczałoby finansowanie ze środków publicznych długów pozwanego, gdyż w razie dalszego obowiązywania umowy należałoby potencjalnie również wypłacać dalsze transze dofinansowania, które zapewne stałyby się przedmiotem egzekucji przez kolejnych wierzycieli. Nie było żadnych wątpliwości, iż pozwany nie będzie już realizował projektów objętych kilkunastoma umowami, w tym przedmiotową. W tych warunkach działania powoda polegającego na wypowiedzeniu umowy nie sposób oceniać negatywnie z punktu widzenia kryteriów wskazanych w art. 5 k.c., a więc społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa i zasad współżycia społecznego.

Sąd I instancji wskazał na nielojalną postawę pozwanego, który już po przeprowadzaniu przez Komornika egzekucji z urządzeń, które miały służyć m.in. zrealizowaniu przedmiotowej umowy, nie poinformował powoda ani o tym zdarzeniu ani o faktycznym zaprzestaniu realizacji projektu.

Zdaniem Sądu Okręgowego pozwany nie wykazał, żeby przyczyną jego niewypłacalności były nieprawidłowe działania powoda. Z akt wynika, że składane wnioski o płatność były rozpatrywane w krótkim czasie po uzupełnieniu przez pozwanego ich braków. Z akt wynika również, że przyczyną rozwiązania pierwszych umów zawartych z pozwanym był fakt niepoddawania się przez pozwanego kontroli, co w kontekście niewypełniania przez niego zaleceń pokontrolnych i podawanych przyczyn niedopuszczenia do kontroli musiało wzbudzić podejrzenia powoda co do prawidłowości realizowania umów i - w trosce o środki publiczne - ich wypowiedzeniem. To pozwany w sposób nieprawidłowy realizował zawarte z powodem umowy, gdyż przede wszystkim nie zlecił przygotowania projektów technicznych wykonawczych i branżowych w sposób szczegółowy opisujących przedmiotową inwestycję, w tym miejsce położenia masztów, ich zasięg, konkretny typ i wymiary zainstalowanych urządzeń. Bez wykonania takiego projektu nie było możliwe określenie ani jakie urządzenia należy zakupić w celu realizacji projektu ani jaki będzie koszt ich montażu i serwisowania, co uniemożliwiało prawidłowe określenie kosztu przeprowadzenia tych prac, a w konsekwencji wartości umowy zawartej z wykonawcą. W istocie realizując projekt pozwany ograniczył się do zakupu urządzeń (których przydatności dla realizacji projektu nie sposób ocenić wobec braku informacji o ich lokalizacjach) oraz składania wniosków. Pozwany (mimo deklaracji zawartych we wnioskach, że poszukuje nieruchomości) nie przedstawił żadnych

dowodów, że wykonywał w tym zakresie jakiegokolwiek działania. Taki projekt nie został przygotowany, a tłumaczenie pozwanego i K. J., że nie stanowiło to przeszkody do realizacji umowy nie było przekonujące.

Także dywagacje na temat rzekomego wypowiedzenia umowy w celu wszczęcia procesu cywilnego zamiast dochodzenia zwrotu dofinansowania w postępowaniu administracyjnym są chybione. Nie sposób uznać, że wypowiedzenie było pozorne, skoro sam pozwany przyznaje, że opierało się na prawdziwej podstawie faktycznej. Skoro wypowiedzenie umowy oraz wystąpienie z powództwem o zwrot wypłaconych tytułem dofinansowania kwot leżało w zakresie uprawnień powoda i było wprost przewidziane umową, to nie można mówić tutaj o obejściu prawa. Wyraźnie rozgraniczenie obu sytuacji wynika zresztą z § 13 ust. 1 umowy, gdzie w pierwszej kolejności wskazano na obowiązek zwrotu środków w razie rozwiązania umowy z określonych przyczyn, a w drugiej odwołano się do art. 207 ustawy o finansach publicznych wskazując na wymienione tam przyczyny zwrotu środków - wykorzystanie dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem procedur określonych w art. 184 tej ustawy oraz pobranie dofinansowania nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

Zdaniem Sądu nie sposób też przyjąć argumentacji pozwanego, że zaakceptowanie wniosku o płatność i wypłacenie określonej kwoty zaliczkowej oznacza, uznanie wydatków objętych wnioskiem za kwalifikowane i brak możliwości ich późniejszej weryfikacji. Takie rozumowanie nie znajduje oparcia ani w zawartej przez strony umowie, ani w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Również fakt, że wydatki te nie przekraczały kwot ustalonych we wniosku o dofinansowanie nie oznacza automatycznego ich uznania za kwalifikowane, szczególnie że jak zeznał sam K. J., tego typu urządzenia z czasem tanieją, a zatem należy uznać, że na etapie wykonywania umowy ceny urządzeń powinny być niższe niż na etapie składania wniosku o dofinansowanie. W trakcie postępowania pozwany wielokrotnie wskazywał, że powód zaakceptował metodę wyboru wykonawcy. Zwrócić zatem trzeba uwagę, że w piśmie z 29 listopada 2011 r., w którym (...) poinformowała pozwanego, że w dokumentacji dotyczącej wyboru wykonawcy nie dopatrzyła się naruszeń, jednocześnie wyraźnie pouczyła go, że zgodnie z § 9 ust. 20 umowy o dofinansowanie jeżeli podczas kontroli badającej prawidłowość poniesionych wydatków kwalifikowanych oraz sposobu realizacji umowy stwierdzone zostaną nieprawidłowości będzie uprawniona do przeprowadzenia kontroli mającej na celu ponowne sprawdzenie kwalifikowalności wydatków oraz prawidłowości realizacji umów, oraz wskazała, że wyniki przeprowadzonej kontroli dotyczą jedynie oceny poprawności przeprowadzonej procedury zamówień publicznych i nie są ostateczną decyzją w sprawie kwalifikowalności wydatków. Pozwany zatem doskonale zdawał sobie sprawę z konieczności badania i dokumentowania ponoszonych wydatków pod kątem ich rynkowości i efektywności i wiedział, że jeżeli nie będą one spełniały tych kryteriów, naraża się na kontrolę i uznanie wydatków za niekwalifikowane.

Majątek pozwany utracił w ramach egzekucji komorniczej w marcu 2013 roku. Znamienne jest, że mimo to później jeszcze wnosił o wypłacenie dalszych środków w ramach dofinansowania podstępnie zatajając skierowanie przeciwko niemu egzekucji, która pozbawiła go sprzętu nabytego w celu realizacji umów i mając świadomość, że każda kolejna kwota zostanie zajęta przez jednego z wierzycieli.

Sąd Okręgowy podkreślił, że planowanie przez Beneficjenta, iż w przedmiotowym projekcie będzie korzystał przede wszystkim z płatności zaliczkowych, a nie refundacji, nie oznacza, iż za niepowodzenia przy realizacji projektu i stan niewypłacalności odpowiedzialność ponosić powinna (...). To Beneficjent miał zapewnić finansowanie projektu. Dofinansowanie ze środków publicznych nie miało służyć spłatom pożyczek, kredytów, czy też innych długów.

Sąd I instancji stwierdził, że skutkiem upadku umowy w każdym przypadku jest obowiązek rozliczenia spełnionych świadczeń. Zasadą jest zwrot otrzymanego świadczenia, co wynika z art. 410 § 2 k.c. czy 395 § 2 k.c. Jednak strony kwestię tę wyraźnie uregulowały w § 13 ust. 1 umowy wskazując, iż w razie jej rozwiązania, między innymi w opisanym wyżej trybie, beneficjent będzie zobowiązany do zwrotu dofinansowania w terminie 30 dni z odsetkami jak od zaległości podatkowych, liczonymi od postawienia środków do jego dyspozycji. Niewątpliwie takie postanowienie umowne było dopuszczalne w granicach swobody umów.

Pozwany w terminie 30 dni od rozwiązania umowy wskutek jej wypowiedzenia, czyli w terminie do 22 listopada 2013 r. powinien zwrócić powodowi otrzymane 650 877,56 zł, a także zapłacić odsetki liczone według stopy przewidzianej dla odsetek od zaległości podatkowych za okres od 10 czerwca 2012 r., czyli od daty przekazania mu środków. Na dzień wystawienia weksla odsetki te narosły do kwoty 208 530 zł, co razem z należnością główną wyniosło 859 407,56 zł.

Zdaniem Sądu częściowo nieuzasadnione było żądanie powoda w zakresie odsetek. Skoro bowiem z łączącej strony umowy wynikał obowiązek zwrotu świadczenia z odsetkami jak od zaległości podatkowych, to odsetki należało zasądzić według takiej stopy. Odsetki ustawowe były od lutego 2013 roku wyższe od odsetek od zaległości podatkowych, a więc w tym zakresie roszczenie nie znajdowało podstaw. Odsetki ustawowe od 15 grudnia 2008 r. liczone były według stopy 13% rocznie (rozporządzenie Rady Ministrów z 4 grudnia 2008 roku w sprawie określenia wysokości odsetek ustawowych – Dz.U. nr 220, poz. 1434) i dopiero od 23 grudnia 2014 r. uległy obniżeniu do 8% w stosunku rocznym (rozporządzenie Rady Ministrów z 16 grudnia 2014 r. w sprawie wysokości odsetek ustawowych). Odsetki od zaległości podatkowych od 7 lutego 2013 r. wynosiły 12,5% w stosunku rocznym (obwieszczenie Ministra Finansów z 11 lutego 2013 roku w sprawie stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych oraz obniżonej stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych – MP z 2013 roku, poz. 90), by potem jeszcze kilkakrotnie ulec obniżeniu do 8%. Nadto wystawienie weksla nie dawało prawa do dochodzenia odsetek od skapitalizowanej kwoty odsetek za okres poprzedzający wniesienie pozwu. Nie ma tutaj wyjątku od zakazu anatocyzmu wynikającego z art. 482 k.c.

W rezultacie zdaniem Sądu Okręgowego należało zasądzić kwotę dochodzoną w żądaniu pozwu (859 407,56 zł) z odsetkami umownymi jak od zaległości podatkowych za okres od 14 grudnia 2013 r. do 2 kwietnia 2014 r. tylko od należności głównej (650 877,56 zł), natomiast od całej kwoty dopiero od wniesienia pozwu, czyli 3 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie sąd roszczenie oddalił.

Zdaniem Sądu Najwyższego nie może spotkać się z negatywną oceną moralną wystąpienie przez powoda z powództwem w sytuacji, gdy ciąży na nim prawny obowiązek dochodzenia zwrotu środków pochodzących z funduszy strukturalnych (wyrok z 19 marca 2014 r., I CSK 297/13). Jakkolwiek zgodzić się należy z pozwanym, iż samo realizowanie zadań publicznych ze środków budżetowych nie uniemożliwia przeciwstawienia sformułowanemu żądaniu zarzutu opartego o art. 5 k.c. (np. wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 2011 r., I CSK 799/10), to jednak nie można tego argumentu zupełnie pominąć.

Dokonując oceny zgłoszonego roszczenia pod kątem zastosowania art. 5 k.c. Sąd nie mógł pominąć również zachowania pozwanego, które nie było bez zarzutu. Pozwany przez kilka miesięcy zatajał fakt skierowania przeciwko niemu egzekucji, która pozbawiła go możliwości realizacji projektów dofinansowanych na podstawie umów, choć powinien niezwłocznie o tym powiadomić (§ 7 ust. 9). Mimo to występował o wypłatę kolejnych środków. Powołując się na drobne nieścisłości czy niedokładności uniemożliwiał przeprowadzenie kontroli, jak należy domniemywać w celu opóźnienia ujawnienia jego rzeczywistej sytuacji. O złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości poinformował powoda z miesięczną zwłoką. Materiał dowodowy oferowany przez pozwanego nie wskazuje na możliwość ustalenia gdzie się podziały pieniądze otrzymane w ramach dofinansowania z umowy, o którą chodzi w niniejszej sprawie, jak też z umów pozostałych.

Zastosowanie art. 5 k.c. wymaga, aby osoba która się na tę konstrukcję powołuje sama postępowała bez zarzutu (np. wyrok Sądu Najwyższego z 25 sierpnia 2011 roku, II CSK 640/10). Taka sytuacja w sprawie niniejszej nie zachodzi.

Sąd Okręgowy nadto dodał, że wniosek pozwanego o połączenie do wspólnego rozpoznania wszystkich spraw dotyczących zwrotu przez niego otrzymanych dotacji Sąd uwzględnił częściowo, tj. połączył cztery sprawy do łącznego prowadzenia w zakresie przesłuchania tych samych świadków na te same okoliczności. W pozostałym zakresie wniosek nie został uwzględniony, gdyż był bezzasadny. Sprawy te wbrew pozorom różnią się, poszczególne umowy zostały rozwiązane bądź wypowiedziane na różnych podstawach.

Na podstawie wydanego tytułu wykonawczego w toku postępowania administracyjnego nie zostały wyegzekwowane żadne kwoty. Dopiero ewentualne wyegzekwowanie kwot w toku postępowania administracyjnego mogłoby

pomniejszyć należność objętą tym postępowaniem. Ewentualna skuteczna egzekucja będzie też mogła być podstawą powództwa przeciwegzekucyjnego.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 i 100 k.p.c. uznając, iż powód uległ w bardzo nieznacznym zakresie. Na podstawie art. 113 u.k.s.c. orzeczono o pobraniu od przegrywającego pozwanego opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w całości i zarzucił błędy w ustaleniach faktycznych.

Podniósł, że działanie (...) w zakresie sprawdzania kwalifikowalności cen towarów i usług nabywanych w ramach projektu jest nieuprawnione. Decyzja (...) o wstrzymaniu finansowania projektu jest bezpodstawna i nie znajduje uzasadnienia w treści umowy o dofinansowanie, wytycznych, oraz w przepisach prawa. Zarzut naruszenia zasady efektywności wydatków tj. niezapewnienia, aby były one ponoszone po najniższych kosztach, przy zachowaniu osiągnięcia założonego celu jest nieuzasadniony. To działania (...) doprowadziły do złożenia przez pozwanego wniosku o ogłoszenie upadłości i likwidacji prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Zarzucił, że weksel przedłożony przez powoda jest nieważny, oraz że powód nie może dochodzić odsetek ustawowych liczonych od dnia wskazanego przez powoda, ponieważ nie przedstawił pozwanemu weksla do zapłaty. Zarzucił niedopuszczalność drogi sądowej w sprawie o zwrot dofinansowania uzyskanego z funduszy unijnych.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Wniósł także o dopuszczenie dowodu z postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 28 stycznia 2016r. w sprawie I ACa 585/15 i z wyroku NSA z 31.03.2016r. w sprawie GSK 2629/14.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i o przeprowadzenie dowodu z aktu oskarżenia przeciwko pozwanemu na okoliczność toczącego się postępowania karnego w sprawie związanej z nieprawidłowościami przy realizacji projektu, oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 05 stycznia 2016 r., sygn. akt II C 305/14 Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił apelację pozwanego J. S. na punkt II wyroku z dnia 13 października 2015 r. (k. 1905).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Zarzut niedopuszczalności drogi sądowej nie jest zasadny. W powyższej kwestii wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6 kwietnia 2017r., sygn. III CZP 117/16 wskazując, że przewidziany w art. 207 ust. 9-12a ustawy z dnia 27 października 2009 r. o finansach publicznych (jedn. Tekst: Dz. U. z 2016r., poz. 1870 ze zm.) administracyjny tryb zwrotu środków przeznaczonych do realizacji programów finansowanych z funduszy europejskich nie wyłącza możliwości zabezpieczenia wekslem roszczenia o zwrot tych środków i drogi sądowej do dochodzenia zapłaty weksla wystawionego w celu zabezpieczenia tego roszczenia. Stanowisko wyrażone w w/w uchwale Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

Nieuzasadniony jest zarzut nieważności weksla. Sąd Apelacyjny podziela w tym zakresie wywody sądu I instancji przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Określenie wierzyciela wekslowego jako „(...)”, nie nasuwa wątpliwości co do osoby tego wierzyciela i nie prowadzi do nieważności weksla. (...) wykonuje swoje zadania jako statio fisci Skarbu Państwa działając w jego imieniu i na jego rachunek, o czym pozwany wiedział w chwili wystawienia weksla. Weksel ma charakter gwarancyjny, wystawiony został dla zabezpieczenia roszczeń wynikających z umowy nr (...) z dnia 31.12.2010r. o dofinansowanie Projektu: „Budowa sieci dostępu do Internetu w południowych powiatach województwa (...)”, ze środków Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka dla Priorytetu VIII Społeczeństwo Informacyjne – Zwiększenie Innowacyjności Gospodarki, działanie 8.4. W deklaracji wekslowej wskazano adres (...) oraz pełnią przez nią funkcję

- Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej II stopnia (k.23 deklaracja). W obrocie gospodarczym brak jest podmiotu o tej samej nazwie a fakt, że (...) jest jednostką organizacyjną Skarbu Państwa należy do powszechnie znanych, nie ma zatem wątpliwości co do faktu, iż wierzycielem wekslowym jest Skarb Państwa.

Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne.

Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z dokumentów złożonych przez strony w postępowaniu apelacyjnym. Dokumenty te nie wpływają na treść ustaleń faktycznych mających znaczenie dla rozstrzygnięcia. Złożony przez pozwanego odpis wyroku NSA z dnia 31.03.2016r. w sprawie II GSK 2629/14 nie dotyczy kwestii zwrotu środków dofinansowania pobranych przez pozwanego na podstawie umowy zabezpieczonej wekslem złożonym do akt niniejszej sprawy, lecz umowy z 11.07.2011r. o realizację projektu pn. „Zapewnienie szerokopasmowego Internetu na terenie powiatu (...)” (k.1946-1952v) i jako taki nie wywiera wpływu na rozstrzygnięcie w tej sprawie.

Bezsporne jest, że decyzja (...) z 11.07.2013r. określająca na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 2, ust. 9 oraz 11 ustawy o finansach publicznych oraz art. 104 k.p.a. zobowiązanie do zwrotu środków nierozliczonej zaliczki pobranej na podstawie umowy zabezpieczonej spornym wekslem, w wysokości 355.160,36 zł. wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania tj. 10.06.2011r. do dnia ich zwrotu (k.307-311 decyzja), została utrzymana w mocy decyzją Ministra (...) z 13.11.2013r. (k.312-320), a skarga pozwanego na w/w decyzję została odrzucona i wystawiony został tytuł wykonawczy obejmujący należność określoną w/w decyzją. Decyzja ta wiąże sąd w niniejszym postępowaniu i przesądza o tym, iż kwota 355.160,36 zł. wykorzystana została przez pozwanego z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy o finansach publicznych i jako taka podlega zwrotowi. Ponowne badanie tej kwestii i czynienie odmiennych ustaleń w części dotyczącej w/w kwoty jest niedopuszczalne, zatem podniesione w apelacji zarzuty, że środki wykorzystane zostały zgodnie z umową, wydatki były kwalifikowalne a procedura wyboru podwykonawców nie budzi zastrzeżeń, należy uznać za chybione.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny ustalił, że na podstawie administracyjnego tytułu egzekucyjnego nie wyegzekwowano żadnych środków a zatem nie ma przeszkód do objęcia ich niniejszym postępowaniem.

Jeśli chodzi o kopię aktu oskarżenia skierowanego przeciwko pozwanemu (k.1923-1931) ma ona jedynie charakter informacyjny i nie przesądza o zasadności postawionych pozwanemu zarzutów.

Przedmiotem niniejszej sprawy była co do zasady ocena skuteczności rozwiązania umowy o dofinansowanie o numerze (...) z dnia 31.12.2010r. w trybie par. 12 ust. 3 pkt 3 i 4 umowy zgodnie, z którym powód jest uprawniony do wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku gdy beneficjent zaprzestał realizacji Projektu(...), zaprzestał prowadzenia działalności, został złożony wobec niego wniosek o ogłoszenie upadłości lub zostało wszczęte postępowanie likwidacyjne. Nie ulega wątpliwości, że przesłanki te zostały spełnione, zatem ustalenie sądu I instancji, że doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy jest prawidłowe. Pozwany nie kwestionuje tego, że doszło do skutecznej egzekucji z jego majątku, w tym do zaspokojenia się jego wierzyciela z urządzeń nabytych w ramach realizowania Projektu, zakupionych ze środków pochodzących z funduszy europejskich. W tej sytuacji kwalifikowalność poniesionych przez pozwanego wydatków pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Rację ma sąd I instancji, że zarzuty pozwanego dotyczące opieszałości pozwanego w rozpoznawaniu wniosków o płatność są bezpodstawne. Należy podkreślić, że zgodnie z umową, dofinansowanie ze środków publicznych miało być jedynie wsparciem udzielonym beneficjentowi, który co do zasady zobowiązany był do zapewnienia finansowania projektu (par. 3 pkt 4 umowy k.11), do pokrycia w całości wydatków nie kwalifikujących się do objęcia wsparciem (par. 3 pkt 6 umowy) i do posiadania wkładu własnego w wysokości 40% kwoty całkowitych wydatków kwalifikowalnych (par. 3 pkt 3 umowy).

Zarzut, iż żądanie przez powoda zwrotu wypłaconych środków stanowi nadużycie prawa określone w art. 5 k.c. nie jest zasadny. Zgodnie z umową, beneficjent zobowiązany był do zrealizowania projektu tak, aby osiągnięte zostały cele projektu, oraz wskaźniki określone we wniosku o dofinansowanie (par. 7 umowy), zaś zaprzestanie realizacji projektu uprawniało powoda do wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym (par. 12 ust. 3

pkt 3 umowy) i do żądania zwrotu dofinansowania (par. 13 pkt 1 umowy). Cele projektu nie zostały osiągnięte w żadnej części. Sprzęt zakupiony przez beneficjenta na potrzeby realizacji Projektu nie jest już jego własnością, brak projektu technicznego inwestycji, brak pozwoleń na budowę, brak aktów własności, dzierżawy lub najmu nieruchomości, na których mogłyby być zlokalizowane maszty. Odpowiedzialność, którą przyjął na siebie pozwany nie jest niestandardowa, wykraczająca poza zwykłe obowiązki i odpowiedzialność podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w danej dziedzinie. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko sądu I instancji, że (...) miała obowiązek zweryfikować kwalifikowalność wydatków przed dokonaniem ich rozliczenia tak aby nie narazić budżetu Państwa jak i budżetu Unii Europejskiej na straty spowodowane sfinansowaniem nieuzasadnionego wydatku, niezgodnego z zasadami kwalifikowalności. Nie można zatem z faktu, iż (...) wzywała beneficjenta do poprawienia lub uzupełnienia wniosku o płatność czynić zarzutu, iż nadużywała swych uprawnień. Nie sposób także czynić (...) zarzutu, iż powołała biegłego rzeczoznawcę do wyceny ruchomości. Wydatki kwalifikowalne muszą być zgodne z postanowieniami prawa krajowego i unijnego oraz dokonane w sposób oszczędny, to jest poniesione przy zachowaniu zasady osiągnięcia założonego efektu przy jak najniższych kosztach. Działania (...) były zatem zgodne z umową zawartą przez strony i z obowiązkami spoczywającymi na obu stronach (par. 6 ust. 6 umowy).

Zarzut, że działania (...) doprowadziły pozwanego do upadłości i likwidacji prowadzonej działalności gospodarczej oraz do niezrealizowania projektu nie został udowodniony. Pozwany samodzielnie podejmował decyzje biznesowe, zawierał umowy, zaciągał zobowiązania, sam też ponosi ryzyko niepowodzenia w/w działań. W szczególności zaciągając pożyczkę w kwocie 6.500.000 zł. i zabezpieczając jej spłatę przewłaszczeniem składników zakupionych ze środków pochodzących z funduszy unijnych pozwany winien był należycie ocenić ryzyko związane z pozyskaniem środków na spłatę w/w pożyczki. Pozwany wypowiedział umowę o dofinansowanie dopiero 16.10.2013r., tymczasem sprzęt służący wykonaniu Projektu objętego umową został przysądzony wierzycielowi pozwanego już 7.03.2013r. a więc na długo przed wypowiedzeniem przez powoda umowy o dofinansowanie Projektu.

Chybione są również zarzuty pozwanego dotyczące braku przedstawienia weksla do zapłaty. Spełnienie przewidzianego w art. 38 prawa wekslowego wymogu przedstawienia weksla do zapłaty może polegać na stworzeniu wystawcy weksla własnego, przez posiadacza weksla, realnej możliwości zapoznania się z oryginałem weksla w miejscu jego płatności (wyrok SN z 31.03.2006r. , sygn. IV CSK 132/2005). Powód zawiadomił pozwanego, że wypełnił weksel in blanco na konkretną kwotę, oraz że z wekslem można się zapoznać pod wskazanym w piśmie adresem.

Podobnie bezzasadne są zarzuty pozwanego dotyczące odsetek jakich może żądać wierzyciel. Z deklaracji wekslowej wynika, że wierzyciel ma prawo wypełnić weksel na kwotę równą wysokości przekazanych środków pieniężnych powiększoną o odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. Tym samym powód uprawniony był do uwzględnienia w sumie wekslowej kwoty nominalnej wypłaconego dofinansowania oraz odsetek od niej liczonych jak dla zaległości podatkowych.

Sąd I instancji prawidłowo wskazał, że wystawienie weksla nie dawało prawa do dochodzenia odsetek od skapitalizowanych odsetek za okres poprzedzający wniesienie pozwu, z uwagi na zakaz anatocyzmu wynikający z art. 482 k.c., zatem zarzut dotyczący naruszenia tego artykułu nie jest uzasadniony.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne i rozważania prawne poczynione przez sąd I instancji i oddalił apelację jako bezzasadną, na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu za II instancję Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu w oparciu o art. 98 par. 1 i 3 k.p.c. obciążając nimi stronę, która przegrała spór.

Ewa Kaniok Roman Dżiczek Katarzyna Jakubowska - Pogorzelska